

Wasbeerhond (*Nyctereutes procyonoides*)

Foto: Jelger Herder

Bron: [Risicobeoordeling Nederland](#)

De wasbeerhond is een klein hondachtig roofdier met het uiterlijk van een wasbeer. Hij heeft een langharige vacht en opvallende zwarte wangen met een witte neus en grijs voorhoofd. De staart is kort, lichtbruin met een donkere punt. De donkere poten zijn kort. Van neus tot staart meet de wasbeerhond 50 – 85 cm.

De wasbeerhond is meer een verzamelaar dan een jager. Hij loopt langzaam en rent en klimt bijna nooit. Deze omnivoor eet onder andere vogels, amfibieën, insecten, vissen, hagedissen, knaagdieren en ook plantaardig voedsel als knollen, maïs en gevallen fruit. Hij eet ook afval en aas. De wasbeerhond is een goede zwemmer.

De wasbeerhond lijkt op de wasbeer, maar is iets groter en heeft geen banden op de staart. Hij lijkt ook wel een beetje op de das, maar die heeft opvallende witte en zwarte strepen op de kop. Informatie om de wasbeerhond te herkennen vindt u [hier](#).

Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2017: de wasbeerhond heeft zich gevestigd in 15 landen in Europa, vooral in Noord- en Oost-Europa. Hij verspreidt zich richting centraal Europa. De wasbeerhond heeft zich recent gevestigd in Nederland.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

De wasbeerhond kan snel nieuwe gebieden koloniseren door zijn grote aanpassingsvermogen en een zeer hoge reproductiesnelheid. Bovendien is de soort op diverse plekken uitgezet waardoor er een grote genetische variatie is. In geschikte habitats kan de wasbeerhond een dichtheid bereiken die groter is dan vergelijkbare roofdieren (zoals vos en das) gezamenlijk. In wetlands kunnen extreem hoge dichtheden bereikt worden.

Wasbeershonden zijn alleseters en eten vooral voedsel dat eenvoudig te bemachtigen is. Er is vooral een negatief effect op inheemse amfibieën en vogels, maar ook op weekdieren, knaagdieren, vogels, insecten en reptielen. Kolonisatie van eilanden heeft geleid tot het lokaal uitsterven van amfibieën. De wasbeerhond kan een negatieve impact hebben op grondbroedende kolonievogels in waterrijke gebieden doordat hij eieren en kuikens eet.

Effect op ecosysteemdiensten^[2]

Er zijn geen effecten bekend.

Overige effecten

De wasbeerhond is drager van verschillende parasieten, die ook op mensen kunnen worden overgedragen. Een voorbeeld is de vossenlintworm (*Echinococcus multilocularis*) die zonder behandeling dodelijk is voor mensen. Deze komt minder voor in wasbeerhonden dan in vossen, maar gezien de mogelijk grote aantallen wasbeerhonden, geeft dit een vergroting van het risico.

Ook kan de ziekte Trichinellose (veroorzaakt door nematoden behorende tot het genus *Trichinella*) worden overgedragen op onder andere varkens. Het is een voedsel-overdraagbare aandoening, veroorzaakt door besmet vlees van varken, paard of wild. De wasbeerhond kan ook drager zijn van rabiës (hondsdoelheid). Omdat veel landen in West-Europa vrij zijn van rabiës, is de kans echter klein dat wasbeerhonden drager zijn van deze virusinfectie en daarmee een risico vormen voor de volksgezondheid.

De overdracht van ziekten is het meest schadelijke effect van deze invasieve exoot in Europa.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van deze soort op de Unielijst van [EU-verordening 1143/2014](#).

Bron: [Europese risicobeoordeling](#)

Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2017: In Nederland wordt de wasbeerhond regelmatig waargenomen. Dit zijn dieren afkomstig uit Duitsland of losgelaten/ontsnapte exemplaren. In 2012 is in Nederland voor het eerst voortplanting geconstateerd.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

Zie onder 'Europa'. Bij de huidige populatieomvang is de invloed op de biodiversiteit beperkt. Geïsoleerde amfibiepopulaties en grondbroedende vogels in moerasgebieden kunnen gevoelig zijn voor predatie. Als het aantal wasbeerhonden groeit, dan zullen ook deze negatieve effecten toenemen. Mocht de soort op de Waddeneilanden terechtkomen, dan vormt hij daar een groot ecologisch risico voor amfibieën en inheemse grondbroeders.

Nederland heeft veel waterrijke gebieden, waarvan vele waardevolle natuurgebieden zijn. Hoewel de vos al in de meeste van deze gebieden aanwezig is, is de wasbeerhond een extra bedreiging doordat ze eerder geneigd zijn om te zwemmen waarbij ze meerdere kilometers kunnen overbruggen. De meest kwetsbare soorten zijn purperreiger, zwarte stern en roerdomp.

Door de voorkeur voor amfibieën kan lokaal de omvang van populaties van kikkers en mogelijk ook watersalamanders afnemen. De verwachting is verder dat de wasbeerhond de bescherming van overstekende amfibieën (door emmers waarin ze vallen en waarmee ze over de weg worden gezet) zal gaan belemmeren doordat de emmers door de wasbeerhond zullen worden leeggegeten.

Effect op ecosystemendiensten^[2]

Er zijn geen effecten bekend.

Overige effecten

Zie onder "Europa". Bij een groei van de populatie is er ook een toenemend risico dat mensen in aanraking komen met zoönotische pathogenen: ziekteverwekkers waarvoor de wasbeerhond een drager is en die ook mensen kunnen besmetten. Tussen 2013 en 2014 zijn door het RIVM negen wasbeerhonden onderzocht op *Echinococcus multilocularis* en *Trichinella spiralis*. Eén wasbeerhond was drager van *Echinococcus multilocularis* en één andere was drager van *Trichinella spiralis*.

Wat betreft *E. multilocularis* kan een toename van de populatie wasbeerhonden leiden tot toename van de infectie in wilde dierpopulaties en daarmee tot een toenemend risico voor de volksgezondheid.

In Nederland komen al decennialang geen humane gevallen van endemische trichinellose meer voor. Besmetting via varkensvlees is in Nederland vrijwel uitgesloten omdat in de intensieve varkenshouderij de varkens in van de buitenwereld afgesloten stallen verblijven en moeilijk besmet kunnen raken door het opeten van besmette wilde (knaag)dieren. De komst van met *Trichinella spiralis* besmette wasbeerhonden betekent wel een toename van de kans op overdracht naar varkens die buiten gehouden worden en op wilde zwijnen.

Wet- en regelgeving

[EU-verordening 1143/2014](#)

De wasbeerhond staat sinds augustus 2017 op de Unielijst met *invasieve exoten van EU-belang*, maar de verboden en overgangsregelingen gaan voor deze soort pas in per 2 februari 2019. Een soort die op de EU-lijst staat, mag o.a. niet meer worden verhandeld en gehouden. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Wat te doen?

Particulieren en dierentuinen die die deze soort al in bezit hebben voordat de EU-lijst van kracht wordt, mogen de dieren houden totdat ze een natuurlijke dood sterven. Voorwaarden zijn wel dat de dieren niet kunnen ontsnappen en dat men zorgt dat ze zich niet kunnen voortplanten.

De wasbeerhond kan drager zijn van parasieten en/of andere ziekteverwekkers die voor de mens schadelijk zijn. Vermijd daarom direct contact met deze dieren en de plekken in de natuur waar uitwerpselen liggen.

Meer info over de wasbeerhond

Oorsprongsgebied

De wasbeerhond komt oorspronkelijk uit Oost-Azië.

Habitat

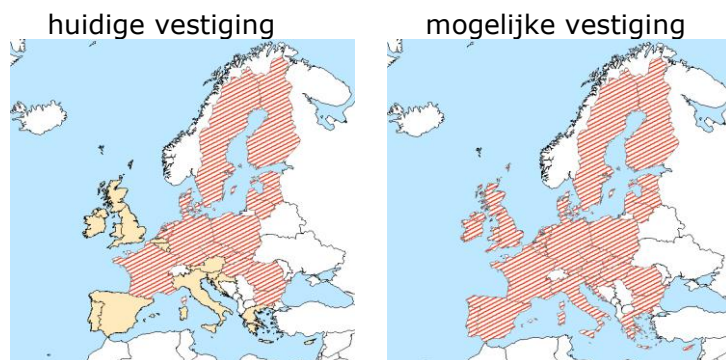
Waterrijke gebieden met loofbossen, zoals rivierdalen en langs meren. Ze leven in de buurt van water en vermijden open gebieden. De wasbeerhond gebruikt bestaande burchten van met name dassen. De wasbeerhond is heel flexibel wat betreft habitat en voedselbronnen.

Introductieroute Europa

In de periode 1928 – 1957 zijn 9100 wasbeerhonden, vooral afkomstig uit de pelsdierfokkerij, uitgezet op meer dan 70 plekken in de voormalige USSR om de fauna te verrijken met een waardevol pelsdier. Van daaruit verspreidde het dier zich op natuurlijke wijze. In 2015 waren er nog diverse pelsdierbedrijven in Finland en Polen. De wasbeerhond is ook verkocht als huisdier, waardoor er een kans is op ontsnapping of uitzetting.

Aanwezigheid in de EU

De wasbeerhond heeft zich al gevestigd in Bulgarije, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Hongarije, Letland, Litouwen, Nederland, Polen, Roemenië, Slowakije, Tsjechië en Zweden. De wasbeerhond is ook waargenomen in Oostenrijk en Italië. Het dier kan zich waarschijnlijk in alle EU-landen vestigen.

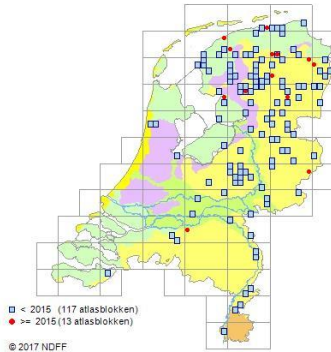

Introductieroute Nederland

De wasbeerhond wordt gehouden als huisdier. De wasbeerhonden die zijn waargenomen zijn voornamelijk afkomstig door bedoelde of onbedoelde uitzetting. De wasbeerhond verspreidt zich ook vanuit Duitsland naar ons land.

Aanwezigheid in Nederland

In 2017: in 2012 is in Nederland voor het eerst voortplanting geconstateerd, in Drenthe. In 1981 is voor het eerst een wasbeerhond in Nederland waargenomen, waarschijnlijk een ontsnapt exemplaar. In 1991 is voor het eerst een wilde wasbeerhond gevonden. In de periode 1991 tot 2013 zijn er ten minste 50 waarnemingen, vooral in de noordoostelijke provincies (Drenthe, Friesland, Groningen, Overijssel en Gelderland). In 2012 en 2013 zijn jonge dieren gezien.

Waarnemingen van wasbeerhond in Nederland. Bron: verspreidingsatlas.nl

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

De kans op introductie in Nederland zal verminderen als de verboden van EU-verordening 1143/2014 op 2 februari 2019 in werking treden. Niet alleen mag de soort niet meer verhandeld worden, ook zal in Duitsland de populatie zodanig moeten worden beheerd dat er geen verspreiding naar ons land plaatsvindt. Of dit gaat lukken is de vraag omdat het jaarlijkse afschot al ruim 30.000 dieren per jaar is, maar dit nauwelijks invloed lijkt te hebben op de omvang en spreiding van de populatie. Als de populatie door jacht of natuurlijke predators als de wolf verminderd, stijgt het aantal nakomelingen waardoor de populatie snel weer dezelfde omvang heeft. Bovendien gaan jonge dieren naar naburige gebieden om zich daar te vestigen. De wasbeerhond heeft zich recent gevestigd in Nederland. De ervaringen in Europa laten zien dat de wasbeerhond zich snel verspreidt, tussen 20 en 40 km per jaar. In bijvoorbeeld Polen heeft de wasbeerhond zich binnen 15 jaar na de introductie over het hele land verspreid en gevestigd.

Risicobeoordeling

[Risicobeoordeling voor Nederland](#)

[Europese risicobeoordeling](#)

Bronnen

[Dijkstra, V., 2014 Een nieuwe hondachtige in Nederland: de wasbeerhond. Kijk op exoten 9](#)

[End, E. van den, Maas, M. Giessen, J. van der., 2014. Het volksgezondheidsrisico van de wasbeerhond in Nederland. RIVM, briefrapport 68/2014.](#)

Leewis, R., Duistermaat, H., Gittenberger, A., Have, T. van der, Soes, D.M., Valkenburg, J. van. **Veldgids Exoten**. 1-192. KNNV Uitgeverij, Zeist.

[Maas, M., et al., 2016. First findings of Trichinella spiralis and DNA of Echinococcus multilocularis in wild raccoon dogs in the Netherlands." International Journal for Parasitology: Parasites and Wildlife 5\(3\): 277-279.](#)

[http://www.rivm.nl/Documenten_en_publicaties/Professioneel Praktisch/Richtlijnen/Infectieziekten/LCI_richtlijnen/LCI_richtlijn_Trichinellose](http://www.rivm.nl/Documenten_en_publicaties/Professioneel_Praktisch/Richtlijnen/Infectieziekten/LCI_richtlijnen/LCI_richtlijn_Trichinellose)

https://www.rivm.nl/Onderwerpen/E/Echinokokkose/Echinococcus_multilocularis

Laatste update: 26-6-2018